

Puntdevista 96. Els organismes públics es poden convertir en privats ... del seus treballadors (7/2/2022)

L'exemple recent ens el ha donat el nostre Parlament, on els seus treballadors es van atorgar uns privilegis personals a l'arribar a la seixantena d'anys, sense tenir en compte les despeses que suposaven ni la possible pèrdua de qualitat en el servei de la institució. Però no és l'únic cas que es podria esmentar de consideració patrimonial de l'organisme públic on s'hi treballa.

Les universitats catalanes, començant per la UAB, ja van establir al 2004 la possibilitat de jubilar-se als 60 anys amb el 85% del sou, fins complir els 70, si ja en tenies 30 de servei; l'anomenat "emeritatge". Al cap d'uns anys això es va eliminar. I podríem posar el cas de la UNED, que va establir que després de la jubilació als 70 anys, tots els professors podien ser emèrits durant sis anys, amb el cent per cent del sou, a més d'haver cobrat drets d'autor per elaborar uns materials didàctics per la qual cosa ja rebien el seu sou. En fi, de casos que assenyalen privilegis, solament explicables perquè els organismes en qüestió no han de donar comptes de pèrdues i es financen amb diners públics, n'hi ha més d'un. Quan no és una mera qüestió econòmica pot ser-ho de condicions de treball, d'estabilitat laboral permanent, de vacances, etc.

Naturalment que els treballadors d'un organisme públic tenen tot el dret a negociar millores laborals, com tota la resta, i a tal efecte hi ha els sindicats i els convenis corresponents. Però això no hauria de ser mai sense tenir en compte la naturalesa dels organismes públics, que per definició que es deuen en primer terme als destinataris directes del seu servei, sigui la sanitat, l'educació, el transport, la participació política i ciutadana, la seguretat, etc. i després han de vetllar per fer un ús optimitzador dels recursos que els finança. Ni el conegut "*vuelva usted mañana*", que va popularitzar Larra ja el segle XIX, ni la consideració que "no hi ha problema, això ho paga l'estat, la generalitat o l'ajuntament", hi tenen cabuda en la concepció democràtica i de servei que han de tenir sempre els organismes públics.

No es tracta de sotmetre els organismes públics a les simples lleis del mercat des de la perspectiva econòmica, però si se'ls pot demanar que mostrin en la seva actuació i organització la màxima cura de eficàcia i ètica funcional, mentre administren els recursos provinents de tots els ciutadans. Si d'una banda ser funcionari públic comporta una certa garantia d'estabilitat laboral, d'altra també haurien de ser exemples de dedicació i eficiència, tant en la seva activitat laboral com directiva i de gestió. Per això, a més de controls interns, els organismes públics s'haurien de sotmetre a controls externs independents, que garanteixin la transparència de les seves actuacions i la seva qualitat en l'acció.

Sense cap dubte, la immensa majoria dels servidors públics passarien tots els controls possibles d'eficàcia i honestedat. Però el que s'ha de garantir és que ni un sol ciutadà tingui la mala sort de caure en mans de qui no passaria aquells requisits, sigui estudiant, malalt, usuari de qualsevol servei públic. Hi ha d'haver mecanismes per identificar i apartar qualsevol cas possible, individual o col·lectiu, d'incapacitat professional i, no diguem, de manca de moral. I això

passa, per exemple, per la transparència i equitat en el nomenament de càrrecs, assignació de funcions, promocions personals, etc. al treballadors, que sempre ha de ser en funció de les seves capacitats i dedicació, i no pas per motius d'afinitat ideològica, partidista, familiar o sentimental. D'exemples no cal posar-ne perquè tots en coneixem.

Soc un somiatruites? Segurament. Però tot això ho dic des de la convicció que dona haver-se jubilat com a funcionari públic, i d'haver conegut per dins els organismes pels quals he passat en el món de l'ensenyament, i d'haver-les vist de tots els colors. I he constatat que solament quan s'ha de rendir comptes d'alguna manera, hi ha la possibilitat que ningú que no estigui a l'alçada pugui seguir de per vida en la seva feina, perjudicant així als destinataris de la seves actuacions (?), a més de l'organisme al qual pertanyi. Evidentment que sempre hi haurà graus de qualitat en un servei públic, però cap ha d'estar per sota del què el ciutadà mereix i finança.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)